

*Историята на битката за приемането на адекватно изучаване на тоталитарния комунистически режим в часовете по история в средните класове има дълга и прелюбопитна история, а сайтът **desebg.com** е единственият информационен източник в България, който я е проследил от самото начало.*

*След като тази седмица Министерството на образованието и науката (МОН) публикува новата учебна програма по „История и цивилизации“ за 10 клас, приет благодарение на активната работа на няколко професионални историци и на политическата подкрепа на отделни фигури от управляващите, **desebg.com** представя хронологията на събитията, които доведоха до това накрая и в България тоталитарната комунистическа диктатура да се изучава с нови знания и термини в часовете по история.*

Юни 2008 г.

В Прага, Чехия, е проведена конференция „Европейската съвест и комунизмът“. На нея е поставен въпросът за еднакво третиране на престъпленията на нацизма и престъпленията на комунизма. Подчертано е, че престъпленията на комунизма все още не са получили достатъчно ясна оценка и присъда от юридическа, морална, политическа, а и от историческа гледна точка. Форумът изрично се позовава на Резолюция 1418 (2006) на ПАСЕ за необходимост от международно осъждане престъпленията на тоталитарните комунистически режими.

Конференцията, в която участват политици и представители на различни държавни институции, свързани с изследването на комунистическите престъпления, приема специална декларация, подписана от участниците, сред които са чешкият президент (1993-2003) Вацлав Хавел и Йоахим Гаук, първият председател на Федералната комисия за разкриване на архивите на ЩАЗИ в Германия и впоследствие президент на Германия. В документа освен за постигане на общоевропейско разбиране, че както нацистките, така и комунистическите тоталитарни режими – всеки от тях оценяван и

съден по собствените му ужасни „заслуги“, са разрушителни в своята политика на системно прилагане на крайни форми на терор и потъпкват всички граждански и човешки свободи, те трябва да бъдат смятани за най-голямото зло, поразило ХХ век, се призовава и за смяна на учебните програми с нови такива, в които да бъдат застъпени истинските факти за комунизма.

Април 2009 г.

Европейският парламент подкрепя Пражката декларация и приема резолюцията „Европейската съвест и тоталитаризма“, с която „решително и недвусмислено осъжда всички престъпления срещу човечеството и масовото нарушаване на правата на човека от страна на всички тоталитарни и авторитарни режими“ и се призовава за оценка на престъпленията на комунистическите тоталитарни режими.

Ноември 2009 г.

С решение на 41-то Народно събрание народните представители, без тези на БСП, подкрепят резолюция 1481/2006 на ПАСЕ за международно осъждане на комунистическите и националсоциалистическите режими, както и резолюцията на Европейския парламент за „Европейската съвест и тоталитаризма“.

Януари 2012 г.

Публикувано е изследването „Топоси на историческата памет“ в книгата „Минало несвършващо“ (съставител Евгения Иванова, НБУ). Теренното изследване е инициатива на Нов български университет, на Американския университет в България и отчасти на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. То е проведено в периода октомври 2009 г. – юни 2010 г. (частично повторено октомври 2010 г. – януари 2011 г.), като обхваща всички малцинствени групи в страната. Целта е чрез него да се потърси отговор кои са онези местата, събитията, действащите лица в българската в сравнителна перспектива с балканската и европейската история, които имат формираща роля за идентичността на съвременните граждани.

Проф. Евелина Келбечева (Американския университет в България), един от участниците в изследването, отбелязва факта, че българите нямат памет за ключови места на репресии при комунистическия режим като лагерите „Белене“ и „Слънчев бряг“ край Ловеч. Тя предупреждава, че „внимателната манипулация на миналото продължава да е приоритет на определени кръгове, които имат нужда да подържат

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

своята вече несъществуваща идеология с огромни исторически фалшификации. Такава фалшификация сама по себе си е всяка теза, която „нормализира“, тоест оневинява всичко направено от диктатурата на комунистическата партия в България”.

Септември 2013 г.

Проведена е конференцията „Образованието за комунистическия режим и европейските демократични ценности на младите хора в България днес“. Инициатива на неправителствените организации фондация „Конрад Аденауер“, Център за Европейски изследвания в Брюксел при ЕНП и фондация „Център Хана Аренд“. На конференцията е представено обширно национално представително изследване на НЦИОМ, проведено в периода 7 – 19 юни 2013 г. Резултатите от него показват огромни празнини в информацията и знанието за комунистическия режим в България сред младите хора на възраст между 15 и 35 години.

Проучването също така показва, че интернет и филмите са изместили учебниците по история на трето място като източник на информация за комунистическия режим. Участниците в конференцията правят извода, че в годините на преход от тоталитарен комунистически режим към демокрация държавната политика в България не цели да направи достояние истината за диктатурата в периода 1944-1989 г., а да я скрие от младите хора в училище.

Проучването показва и някои други интересни факти: половината от младите хора смятат, че Държавна сигурност е репресивен орган, както и това, че след промените бившите комунисти и висшите кадри на ДС са забогатели. Младежите обаче не знаят нищо за горяните, лагерите, както и за убийството на писателя Георги Марков от ДС в Лондон през 1978 г.

В рамките на инициатива е представено и изследването „Комунизмът в учебниците“ на Любомир Пожарлиев, докторант в катедра „Социология“ на СУ „Св. Климент Охридски“, в което той представя по какъв начин темата за комунистическия режим е застъпена в учебниците по история на различните издателства.

Февруари 2014 г.

Проф. Евелина Келбечева инициира Петиция за необходимостта от промяна на

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

учебните планове, като в тях се въведе изучаването на тоталитарните режими в сравнителен план, както и конкретно на българския комунизъм в средното училище.

Инициативата е обявена на събитие в Благоевград с участието на близки на горяни от първата в Източна Европа въоръжена съпротива срещу съветизацията на България и налагането на тоталитарния комунистически режим. Петицията събира над 2000 подписа подкрепа. Тя е подкрепена от президентите Желю Желев и Петър Стоянов, както и много общественици и представители на академичната общност. В следващите месеци проф. Келбечева участва в различни предавания, в които се разисква проблема.

Ноември 2014 г.

Под егидата на президента Росен Плевнелиев се отбелязват 25 години от началото на демократичните промени в България. В рамките на инициатива са проведени първите открити уроци от страна на историци, разследващи журналисти, социолози и др. в различни училища в страната.

Тогава е представено и проучване на общественото мнение за равносметката от „Преходът: митове и памет, 25 години по-късно“, осъществено от социологическата агенция „Алфа Рисърч“. То е проведено сред 1 200 български граждани над 16-годишна възраст чрез пряко стандартизирано интервю по домовете. Изследването показва, че общо 94% от най-младото поколение (16-30 г.) не знаят почти нищо за периода на комунизма 1944-1989 г. Фрапантното непознаване на комунистическия режим от младите поколения българи се допълва и следния факт: 40% от тях не могат да посочат дали краят на комунизма е белязан от рухването на Берлинската, Московската, Софийската или ... Китайската стена (!?). Изследването категорично показва и друг явен проблем, а именно, че университетите и средното училище не дават необходимите знания на студентите и учениците за тоталитарния комунистически режим.

Май 2015 г.

Президентът Росен Плевнелиев отравя публична критика срещу бездействието на управляващите (по това време коалицията ГЕРБ и Реформаторския блок) за това, че истината за комунистическия режим още не е влязла в учебниците по история, а продължават опитите за замазването на неговата същност.

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

„Няма да спра да повтарям, че преходът ще приключи тогава, когато сложим комунизма по един обективен начин в музея и в учебниците. Българските граждани имат пълното основание да не са доволни, а българските политици са техни длъжници. Истината все още замазва. Все още се правят опити за романтичен поглед към този период”, отбеляза държавният глава. Той прави този коментар при откриването на изложбата „Желязната завеса” – България 1944-1989” в столицата.

Плевнелиев подчертава, че като държавен глава, който има позиция и кауза и се интересува от тези теми, „се притеснявам от начина, по който се отнасяме специално в Югоизточна Европа към историческото наследство на комунизма”. Подчертава, че докато в Германия и страните от Централна Европа отдавна комунизмът е получил своята обективна оценка от обществото и е намерил място в музея и учебниците по история, в нашата част на Европа това не е още факт.

Септември 2015 г.

43-то Народно събрание по време на второто правителство на Бойко Борисов (коалиция ГЕРБ и Реформаторския блок) не приема предложения от депутата от Реформаторския блок Борис Станимиров законопроект за изменение и допълнение в Закона за народната просвета. С него той предлага изучаването на комунистическия режим да стане „чрез преразглеждане и коригиране на учебниците по история, така че младите хора да бъдат информирани за престъпленията на комунистическите режими у нас и по света по същия начин, по който са информирани за престъпленията на националсоциализма и фашизма”.

Конкретният поправка гласи: „Принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи”, включват и информираност за престъпленията на тоталитарните режими в Европа, включително на комунистическия режим в България по смисъла на Закона за обявяване на комунистическия режим за престъпен (2000 г.)”.

Ключово за неприемането на този текст е позицията на депутатите от ГЕРБ, повечето от които гласуват „въздържал се”.

Декември 2015 г.

По инициатива на народни представители от ГЕРБ, начело с Методи Андреев, в

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

интернет стартира политическа петиция, чрез която се призовава за по-сериозното изучаване на тоталитарните режими през миналия ХХ век в часовете по история.

Тя събира подписите на над 103 депутати от ГЕРБ, Реформаторския блок, ДПС и 2-ма депутати от БДЦ, както и 12 от българските евродепутати (6 от ГЕРБ, 1 от Реформаторския блок, 4 от ДПС и 1 от ВМРО). Документът е адресиран към министъра на образованието и науката проф. Тодор Танев (предложен на поста от Реформаторския блок).

„През изминалите 25 години на преход в българската образователна система изучаването на тоталитарните режими през ХХ век остана частично и непълно застъпено в учебните програми. Обществената необходимост от осветляването на тези периоди става все по-осезаема за младите българи. Недопустимо е мирогледът на хората, които ще управляват държавата утре, да бъде моделиран с невежество и заблуди за миналото”, се посочва в петицията до него.

Подписалите я депутати и евродепутати призовават министъра на образованието и науката да се разпореди да бъдат предприети действия, щото в учебните програми на българските училища да бъде включено изучаването на тоталитарните режими през ХХ век.

„Основание за това наше искане е и фактът, че България остана единствената страна от бившия социалистически лагер, в която близкото минало не се преподава на подрастващите. Формирането на правилни ценности и изграждането на младите българи като достойни патриоти и родолюбци е в нашите ръце”, заключават депутатите. Реакция от страна на министъра не последва.

Януари 2016 г.

Президентът Росен Плевнелиев и всичките му секретари в президентството подписват политическата петиция за изучаването на комунистическия режим в училище. „Слагам сърцето си в тази тема и подписвам без колебание петицията за изучаване на тоталитарните режими през миналия ХХ век в часовете по история”, заявява Плевнелиев, преди да положи подпис в петицията. „Президентската институция подкрепя каузи. Каква по-смислена кауза от тази да си научим уроците от историята, защото истината е, че днес в Европа виждаме вече доста ненаучени уроци от историята, които се връщат със страшна сила към нас”, коментира още Плевнелиев при подписването на документа.

Март 2016 г.

Представители на Гражданското общество и политици, сред които проф. Евелина Келбечева и депутатът Методи Андреев се срещат с вицепремиера и нов министър на образованието и науката Меглена Кунева (сменила на този пост през февруари 2016 г. проф. Тодор Танев). Те внасят при нея двете петиции – гражданската и политическата – за необходимостта от изучаването на комунистическия режим в училище. Кунева заявява, че „сме готови да обсъдим всички конкретни предложения на инициаторите на петициите за необходимостта от изучаването на тоталитарните режими в училище“. Тя дава обещание проблемът да бъде решен с приемането на нов държавен стандарт по предмета „История и цивилизации“, но на практика не прави абсолютно нищо. В този период като министър Меглена Кунева отговаря на парламентарно питане на Методи Андреев по проблема, като заявява, че в новите учебни програми се предвиждат повече часове по история, включително и за изучаването на тоталитарния период. Тези програми обаче не са правени с участието на заинтересованите представители на академичната общност.

Март 2016 г.

Броени дни след срещата при министър Кунева евродепутатът Андрей Ковачев (ГЕРБ/ЕНП) организира в Европейския парламент дискусия „Знание за миналото – памет за бъдещето“, посветена на изцяло на проблема с неизучаването на комунизма в училище. В инициативата участват историка проф. Евелина Келбечева, автор на гражданската петиция за изучаването на комунистическия режим в училище през 2014 г., социологът Любомир Пожарлиев, автор на изследването „Комунизмът в учебниците по история“, депутатът Методи Андреев (ГЕРБ), инициатор на петицията в българския парламент за изучаването на тоталитарните режими в училище и др. Поканена за участие и лично министър Меглена Кунева, но тя изпраща писмено обръщение, извинявайки се, че не може да присъства на дискусията. Изненадата на участниците е огромна, когато виждат Кунева в същия самолет, с който те се връщат в София от Брюксел след конференцията в Европейския парламент. Т.е. Кунева е била същия ден в Брюксел, но не е намерила необходимото време да участва в дискусията.

Инициативата на Андрей Ковачев приема какви стъпки следва да бъдат предприети оттук нататък, за да се случи по най-правилния начин изучаването на комунистическия режим в училище. Проф. Евелина Келбечева очертава реалните действия за тази важна част от образователната реформа:

Професионалните историци (извън кръга на онези, които участват във фалшифицирането на историята и обслужват поскомунистическата пропаганда и замитането на истината за комунистическия режим по време на прехода, бел. ред.) да

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

представят на МОН концепция, съдържаща най-важното знание, трансформирано от документалните разкрития, фактите и процесите за истината за периода 1944-1989 г. На базата на тази концепция ръководството на МОН, което отговаря за изработването на държавните образователни стандарти, да зададе обективно и балансирано темите от периода на комунизма, които трябва да присъстват задължително в новите учебници по история, в паралел с другите два тоталитарни режима от ХХ век – фашизма и националсоциализма.

Март 2016 г.

Разследващият журналист и създател на сайтовете desebg.com и pametbg.com Христо Христов основава и регистрира в съда фондация в обществена полза „Истина и памет”, чиято основна цел е да работи за по-добрата информираност на обществото за комунистическия режим, неговите престъпления и съдбата на жертвите му. Една от поставените задачи е участва активно за приемането на нови учебни планове по история, чрез които да бъде преодолян проблема със слабото изучаване на тоталитарната комунистическа диктатура. В Управителния съвет на фондацията влизат проф. Евелина Келбечева, историкът Георги Михайлов (сайт desehistory.com) и юристът Александър Кашъмов.

Май 2016 г.

Фондация „Истина и памет” внася на вниманието на министъра на образованието и науката Меглена Кунева Списък с основните факти и процеси от тоталитарното управление на БКП, без които учебниците по история са немислими ([ВИЖ СПИСЪКА – ТУК](#)). В документа до министъра е посочено:

„Основната задача на обучението по най-новата ни история в средния курс е създаване на критично отношение към тоталитарния режим в България (1944-1989), както и неговите метастази в следващия период. Младите хора в България имат нужда да се ситуират в днешния ден, както по отношение на националната си история, така и по отношение на общите ценности в Европейският съюз.

Няма съмнение, че те могат да бъдат изградени като образовани хора с активно ново гражданско съзнание чрез обучението по хуманитарни науки и преди всичко, чрез курсовете по история. Сегашното състояние на програмите, на разпределението на учебния материал, на учебниците и допълнителните материали не постига тези цели.

Апелираме към радикална програма на държавните образователни стандарти за изучаване на история, за да може българското средно училище да бъде място, където по модерен начин да се преподават знания и умения, които ще доведат до създаване на хора с достатъчно знание за самооценка и за разбиране на динамично променящият се свят.

В учебното съдържание по история до този момент, в една или друга степен все още има огромни бели полета, затова предлагаме в новите учебници те да бъдат попълнени, за да бъде създадена обективна картина на историята на България от най-ново време, без знанието за която не можем да мислим за образовано и граждански активно ново поколение". От МОН запазват мълчание.

Юни 2016 г.

Фондация „Истина и памет” организира и провежда в Дома на Европа в София конференцията „Знание и ценности” – (не)изучаването на тоталитарните режими в българското училище. Инициативата е първата по рода си, защото на едно място събира, политици, ангажирани с проблема, представители на академичната общност, образователни експерти, както и режисьори и документалисти. Министърът на образованието и науката Меглена Кунева е поканена, но не само не удостоява с внимание конференцията, но не изпраща дори експерт или служител от министерството, който да представлява МОН. В дискусиата участват евродепутатът Андрей Ковачев, проф. Евелина Келбечева, доц. Лъчезар Стоянов (НБУ), доц. Виолета Стойчева от Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий”, Лиляна Друмева, председател на Съюза на репресираните „Памет” и дългогодишен образователен експерт и др.

Конференцията стига до следния извод: Отсъствието на ясна държавна политика и политическа воля, фактът, че образованието не е приоритет на различните управляващи мнозинства по време на прехода, скъсаната връзка между академичната общност и системата на образованието, манипулативното криене на факти и събития за периода 1944-1989 г., както и ретроградно написаните учебници са сред основните причини в България да е налице неадекватно преподаване на тоталитарния комунистически режим за разлика от всички останали държави в бившия Източен блок (с изключение на Русия), преживели тоталитаризма от съветски тип.

Юли 2016 г.

От фондация „Истина и памет” внасят заключителните решения на своята конференция в МОН. Неправителствената организация приканва министър Кунева да организира открита експертна дискусия за създаването на новите държавни образователни стандарти и нови учебни програми за средното образование по история. От МОН не последва никаква реакция.

Ноември 2016 г.

Фондация „Истина и памет” съвместно с община Враца организира в града двудневна конференция научната конференция „Тоталитаризмът в България 1944-1989: Преосмисляне чрез знание“. Тя е открита от кмета на Враца Калин Каменов (ГЕРБ), а нея взимат участие водещи експерти, историци, изследователи и журналисти, проучвали периода на комунизма, както и председателят на Комисията по досиетата Евтим Костадинов. Инициативата е посетена от учители и ученици от Враца, както и от граждани на града. Тя е първата по рода си, организирана извън София и е опит да се покаже как трябва да се работи с младите хора.

Февруари 2017 г.

На предизборна среща със Съюза на репресираните от комунизма „Памет” в Арбанаси лидерът на ГЕРБ Бойко Борисов поема ангажимент, че ако партията му спечели парламентарните избори и сформира правителство ще настоява Министерството на образованието и науката (МОН) да е техен ресор, за да се извърши необходимата законодателна реформа и истината за комунистическия режим да се изучава по адекватен начин в училище. Той заявява, че образованието е приоритет за партията му.

На срещата присъства евродепутатът от Андрей Ковачев (ЕНП/ГЕРБ), кметът на Велико Търново Даниел Панов и зам.-председателя на 43-то Народно събрание Димитър Главчев. Бойко Борисов се ангажира с проблема с неизучаването на комунизма в училище в България, след като Станка Георгиева, дъщеря за убит от комунистите горянин от сливенското село Желю войвода, посочва, че един от проблемите да не се преосмисля тоталитарния комунистически режим у нас е липсата му в училище.

Септември 2017 г.

Лиляна Друмева, главен съветник на министъра на образованието и науката Красимир

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

Вълчев в третия кабинет на Борисов, както и председател на Съюза на репресираните от комунизма „Памет“ кани проф. Евелина Келбечева и доц. Лъчезар Стоянов на обществено обсъждане на програмата за X клас, която се провежда на 4 септември в МОН. В обсъждането участват и представители на академичната общност от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и БАН. Разговорът, воден от съответния директор на дирекция в МОН, върви към мнение, че сегашната програма е добра и не се налагат сериозни промени.

Противоположно мнение изразяват историците Келбечева и Стоянов. Те настояват за нов преглед на периода на тоталитарния комунизъм и въвеждането на нови понятия и знания. Предлагат да представят свои предложения. В същия период евродепутатът Андрей Ковачев провежда среща в МОН на ниво зам.-министър, като настоява за приемане на нова учебна програма за часовете по история, която по-обстойно да засяга периода 1944-1989 г.

Октомври 2017 г.

Доц. Лъчезар Стоянов и проф. Келбечева внасят своите предложения, но организирането на втора експертна среща по поставения от тях проблем се забавя. В този период започва игра на котка и мишка. На ниво администрация в МОН не са склонни да приемат предложенията, направени от двамата учени.

Ноември 2017 г.

На 9 ноември 2017 г. Изпълнителният директор на фондация „Истина и памет“ журналистът Христо Христов внася в Министерски съвет изложение до министър-председателя за проблема с неизучаването на тоталитарния комунистически период в училище. Припомнено е предизборното обещание на Борисов тази реформа да бъде извършена, ако ГЕРБ спечелят изборите, нещо което впоследствие се случва и МОН става техен ресор. От името на неправителствената организация Борисов е призван управлението му да прояви политическа воля и да се стигне до така отлаганата реформа. Подобно изложение до премиера в същия период внася и историкът доц. Лъчезар Стоянов.

На 10 ноември 2017 г. в гр. Ловеч се провежда научна конференция „100 години от болшевишкия преврат в Русия и влиянието му в България“, организирана от бившия депутат на ГЕРБ Антон Тодоров и община Ловеч. На нея доклади изнасят проф. Евелина Келбечева и доц. Лъчезар Стоянов. На инициатива присъства и

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

зам.-председателят на ГЕРБ и председател на парламентарната група на партията Цветан Цветанов. Използвайки форума проф. Келбечева поставя на вниманието на присъстващите проблема с неадекватното изучаване на комунистическия режим. Припомнено е предизборното обещание на Бойко Борисов и нежеланието в МОН да бъде извършена необходимата реформа.

Цветан Цветанов е впечатлен от казаното и в отделен разговор получава допълнителна информация за проблема от проф. Келбечева. След него той съдейства на учените за провеждането на среща между тях и министъра на образованието и науката Красимир Вълчев. Такава среща се провежда и на нея е обсъден проблемът. Министърът се разпорежда програмата за X клас по история да бъде върната за актуализиране към ресорния зам.-министър Таня Михайлова.

На 21 ноември 2017 г. проф. Келбечева дава интервю за сайта Faktor.bg, в която заявява, че все още съществува опасност да не бъде извършена необходимата реформа. „Очакваме МОН да си свършат работа и наистина в бъдещата програма, по която ще се пишат учебниците, да се включат предложенията, направени от доц. Лъчезар Стоянов и от мен. Настояваме за радикални промени. Започва нов кръг от обсъждания в МОН по изработването на нова програма за часовете”, заявява тя.

Броени дни след интервюто на проф. Келбечева, в което тя вдига завесата на водените усилен разговори в МОН, пет извънпарламентарни партии – ДСБ, „Да, България”, „Зелените”, ДЕОС и БЗНС (с лидер Николай Ненчев) обявяват в медиите, че са изпратили писмо до министъра на образованието и науката Красимир Вълчев, с което го сезират за проблема с неадекватното изучаване на тоталитарния комунистически режим. Смешното, ако не и жалкото в случая е, че повечето от тях са били част от Реформаторския блок в предходния парламент и управление, в което са имали двама министри на образованието (проф. Тодор Танев и Меглена Кунева), пред които не са поставили приоритетно подобно искане.

Декември 2017 г.

Проф. Евелина Келбечева и доц. Лъчезар Стоянов продължават активна работа по изработването на новата програма. Провеждат се серия от обсъждания в МОН, на някои от които присъства и министъра на образованието Красимир Вълчев. Той заявява на двамата учени, че ще разпише програмата, след като получи тяхното одобрение.

Написано от Държавна сигурност.com
Петък, 19 Януари 2018 13:00

Януари 2018 г.

Проведено е финалното обсъждане на новата учебна програма по „История и цивилизации“ за X клас, в която в отделна тема е разгледан периода 1944-1989 г. Около 90% от направените от доц. Лъчезар Стоянов и проф. Евелина Келбечева предложения са приети. Отпадат предложенията за въвеждане на нови термини като „съветска окупация“ и „16-та република на СССР“. На 15 януари 2018 г. от МОН обявяват на своя сайт приемането на новите програми. Най-значимата реформа се отнася за програмата по история за X клас и изучаването на периода на тоталитарния комунистически режим ([виж програмата – ТУК](#)). На 19 януари 2018 г., БСП, която проспива целия процес, иска с декларация отмяна на приетата програма по история за X клас. Битката продължава.